

3

Naturhistorisk Tidskrift.

Udgivet

af

Henrik Kroyer.

Fjerde Bind.

"Ἦν ἔλαχεσ Σπάρταν κόσμει.

Kjøbenhavn.

Paa Universitetsboghandler **C. A. Reizels** Forlag.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1842—1843.

Verum illud semper inculcandum est, hoc, quod paratur, horreum esse tantummodo et promptuarium rerum, in quo non manendum aut habitandum sit cum voluptate, sed eo descendendum, prout res postulat, cum aliquid ad usum sumendum est.

Baconis Aphorismus tertius de conficienda historia naturali.

Indhold af fjerde Bind.

	Side
Stæger, E., Danske Dolichopoder	1.
Drejer, S., Kritiske Bemærkninger om nogle danske Orkideer.	45.
Reinhardt, Køjere Oplysning om det i Kjøbenhavn fundne Drontehoved	71.
Reinhardt, Meddelelse af nogle hidindtil i Grønland ikke trufne Fugle	72.
Møller, H. P. C., Index Molluscorum Grönlandiæ	76.
Schjødte, J. C., Forhandlinger i det skandinaviske entomologiske Selskab (Hertil Tab. I).	98.
Ørsted, A. S., Udtog af en Beskrivelse af Grønlands Annulata dorsibranchiata	109.
Ørsted, A. S., Conspectus generum specierumque Naidum ad faunam Danicam pertinentium	128.
Krøyer, S., Nye nordiske Slægter og Arter af Amphipodernes Or- den, hørende til Familien Gammarina (foreløbigt Udtog af et større Arbejde)	141
Krøyer, S., Nye Arter af Slægten Tanais	167.
Ørsted, A. S., Udtog af V. Agassiz's Undersøgelser over Gletscherne	189.
Krøyer, S., Beskrivelse af nordiske Crangon-Arter (hertil Tab. IV og tildeels Tab. V.)	217.
1. Crangon Boreas	218.
2. Crangon nanus	231.
3. Crangon vulgaris	239.
4. Sabinea septemcarinata	244.
5. Argis Lar	255.
Udmaalinger af de nordiske Crangoner	270.
Forklaring af Afbildningerne	272.
Holbøll, E., Bemærkninger over nogle Pattedyrs og Fugles Dyffeovne	277.
Schiødte, J. C., revisio critica specierum generis Tetryæ, quarum exstant in Museo Regio Hafniensi exempla typica.	279

	Side
Reinhardt, Bemærkning om Tandforholdet hos <i>Halichoerus grypus</i>	313.
Schjødte, J. C., Forhandlinger i det skandinaviske entomologiske Selskab	315.
Holbøll, C., ornithologiske Bidrag til den grønlandske Fauna .	361.
Lange, J., Bidrag til den danske Flora for Aarene 1841—1842.	458.
Krøyer, H., om <i>Cyamus Ceti</i> Linn., med et Par Bemærkninger, betræffende de paa Hvalerne levende Smaadyrs Anvendelse til Hvalarternes Adskillelse (Hertil Tab. V tildeels)	474.
Krøyer, H., Beskrivelse af nogle nye Arter og Slægter af <i>Caprellina</i> , med indledende Bemærkninger om <i>Læmodipoda</i> og deres Plads i Systemet (hertil Tab. VI, VII og VIII). 490—518 og 585—616.	490—518 og 585—616.
Drsted, A. E., Forsøg til en ny Klassifikation af Planarierne (<i>Planaria</i> Dugès), grundet paa mikroskopisk-anatomiske Undersøgelser	519.
Sagregister over de fire første Bind af Naturhistorisk Tidsskrift Register over Forfatterne og deres Arbejder i de fire første Bind af Naturhistorisk Tidsskrift	

Rettelser til tredje Bindets sjette Hæfte.

- Side 576 Lin. 24: eadem o. s. v. læs: *dimidia ferme est longitudine partis basilaris crassioris.*
- 577 — 24: *duabus*, læs: *duobus.*
- 578 — 15: *tertiam*, læs: *dimidiam.*
- 576 — 22: *Hippolyte microceras*, læs: *Hippolyte microceros.*
- 479 — 4: *tere* falder bort.
-

Nye Arter af Slægten

Tanais,

bestrevne ved

Henrik Kroyer.

Slægten *Tanais* Mln.-Edw. blev mig først bekendt gjennem den i Aaret 1840*) udkomne tredie Deel af Hist. natur. des Crustacés & c. par Milne Edwards. Dog mener jeg hermed kun Slægtsnavnet, eller Slægten saaledes som bemeldte Zoolog har opfattet den; thi selve Formen kjendte jeg allerede noget tidligere, endog i flere Arter. I Sommeren 1838 fandt jeg næmlig een Art ved Spitsbergen (*Tanais gracilis* Kr.), hvilken jeg i en foreløbig Fortegnelse over de spitsbergenske Kræbsdyr, meddeelt Hr. Gaimard strax efter vor Tilbagekomst til Hammerfest (August 1838), angav som dannende „en ny Slægt nærved *Anthura*“. Senere opdagede jeg to Arter ved Madera (Funchal's Rhed, September 1840) og een ved Bahia; dog er jeg med Hensyn til den sidste i nogen Tvivl, om den ikke maaskee kunde falde sammen med den ene Art fra Madera. — Efter min Tilbagekomst fra Sydamerika har vor ivrige

*) Efter Titelbladet, kjøndt den ikke synes at være kommen i Boghandelen for det følgende Aar. Milne-Edwards angiver (Hist. d. Crust. III, 144 not. 2), at han har opstillet Slægten i et tidligere, i Forening med Aubouin udgivet Skrift (*Précis d'Entomologie*), hvilket er mig ganske ubekjendt. Maaskee er det ikke blevet meget udbredt udenfor Frankrig, da jeg ikke erindrer, at have suudet nogen Anmeldelse af det (end ikke Trykkaaret og den selvstændige Titel) i nogen Journal, som jeg har haft Lejlighed til at benytte.

og skarpsynede Naturforsker, Hr. A. S. Drsted, med en sjælden Forekommenhed, hvorfor jeg her bringer ham min Tak, meddeelt mig tre nye nordiske Arter, af hvilke een er funden mellem Østers, sendte fra det sydlige Norge, to ved Kjøbenhavn i Kallebod-Strand. Antallet af Slægtens Arter stiger saaledes fra to til otte eller ni. Med Hensyn til den geografiske Fordeling af Slægten fremgaaer allerede af de ovenstaaende Angivelser, at den er udbredt gjennem alle Zoner fra det nordligste Polarhav til Tropehavene; og endvidere, at den ikke blot trives i det salte Hav, men ogsaa i saadanne Bænde, der kun have en ringe Saltgehalt.

Her er det kun min Hensigt at beskrive de nye erotiske Arter. Uagtet ogsaa Beskrivelser af de nordiske Arter ligge færdige, indskrænker jeg mig dog med Hensyn til disse til en kort latinsk Karakteristik, da Beskrivelserne ere bestemte for et større Arbejde over de nordiske Kræbsdyr.

Tanais Savignyi Kr.

(Tab. II fig. 1—12).

Af denne Art fandtes adskillige Individuer i de sidste Dage af September ved Kysten af Madera mellem smaa Tangarter, som med Skraben vare ophentede fra omtrent femten Favnes Dybde. En Hun var stærkt udviklede Æg i Brystsækken, og et Par andre syntes nyligt at have tomt denne. Ungletiden for nærværende Art kan altsaa vel antages at indtræffe i September.

Farven er hvid med et svagt gult Skjær.

Formen er langstrakt, temmelig smal, liniedannet eller omtrent af eens Brede i hele Længden. Bredden udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ af Totallængden. Rygsladen er ikke meget stærkt hvælvet. Længden af de største Individuer kun omtrent $1\frac{1}{2}$ '''.

Hovedets Længde udgjør omtrent $\frac{1}{4}$ af Totallængden, og er lig med den halve Længde af de sex frie Brystringe tilsammen, eller dog kun ganske ubetydeligt kortere. Det er meget smallere fortil en bagtil, eller temmelig stærkt tilspidset, dog saaledes, at Panderanden er af-
 skaaren eller i alt Fald meget fladt afrundet.

De øverste Følere (fig. 3) ere korte, da deres Længde ikke udgjør $\frac{1}{4}$ af Dyrets Totallængde, men af plump Bygning. Skafteet bestaaer kun af to Led*), af hvilke det første (b) er meget stort, da det overgaaer det andet (c) mere end tre Gange i Længde; begge ere de temmelig cylindriske og i Enden lige afskaarne. Svøben (d) er meget kort, omtrent af lige Længde med Skafteets sidste Led, eller udgjørende henimod $\frac{1}{4}$ af Skafteets Længde; den synes at bestaae af tre Led, af hvilke dog det sidste, fra hvilket et Par lange Borster udgaae, skjøndt tydeligt nok under en stærk Forstørrelse, er saa lille, at det bør kaldes rudimentært; det næstsidste er ikke ganske skarpt adskilt fra første, saa at det vel kunde være noget tvilsomt, om det skal betragtes som et særskilt Led; ogsaa fra Enden af dette udgaae et Par Borster. Skafteet viser kun meget svage Spor til Borster.

De nederste Følere (fig. 4) ere noget kortere end de øverste (omtrent $\frac{1}{4}$) og tillige af noget mindre plump Bygning, dog af konisk Form; Længdeforholdet af Skafteets fire Led kan omtrent udtrykkes ved Tallene $2 + 3 + 2 + 4$,

*) Med mindre man vilde antage som et Grundled den Deel (a), ved hvilken Djet (x) er anbragt; dog maa jeg tilstaae, at jeg ikke har kunnet erkjende denne som noget tydeligt Led eller nogen bestemt Deel af Følerne.

og det sidste Led er altsaa det længste. Svøben er meget lille, af lige Længde med Skafstets tredie Led eller kortere end $\frac{1}{2}$ af Skafstets Længde. Svøben bestaaer af to Led, af hvilke det sidste dog er rudimentært, begge i Enden forsynede med temmelig lange Borster; ogsaa Skafstets tre sidste Led bære nogle saa Borster i Enden.

Djæne (fig. 3 x.) ere af middelmaadig Storrelse, og indtage omtrent $\frac{1}{6}$ af Hovedets Længde; deres Form er oval, med næsten dobbelt saa stor Længde som Bredebiameter, fortil temmelig tilspidset. Farven sort. De synes, ligesom hos Slægtens andre Arter, at være enkelte.

Rindbakterne (fig. 5) ende med en tvækløftet Spids, som under Præsning viser paa hver Green adskillige smaa Tandknuder (fig. 5*). Den store Knude paa Midten af Rindbakkens indre Side ender med en næsten kredsrund Flade, der ved adskillige Længdesurer er regelmæssigt afdeelt eller ligesom riflet.

Første Kjæbepar (fig. 6) bestaaer af to Grene, af hvilke den indre (a) er meget bredere og stærkere end den ydre, og i Enden kamagtigt indstaaen eller deelt i Tænder (omtrent sex). Mod Enden af den ydre Rand ere adskillige smaa Borster, der nærme sig til at blive Tørne, anbragte; den ydre Green (b) er meget tynd, i Enden børsteformigt tilspidset.

Underlæben (fig. 6, c) er bred, i Enden afrundet og med et temmelig dybt Indsnit i Midten, som omgives af korte Borster; de ydre Hjørner ere forsynede hvert med en lille, hudagtig, tilspidset Flig, der har Form næsten som en Torn (x).

Andet Kjæbepar har jeg ikke været istand til at opdage, skjøndt der vistnok ingen Tvivl kan være om, at det er tilstede*).

Kjæbefødderne (fig. 7) bestaae af fire, i Enden bredt afrundede, Kjæbeplader og af et Par temmelig tykke og plumpe, fireledede Palper. De bageste Kjæbeplader ende hver med fire lige, lange, stive Borster; det lille forreste Par er i Enden væbnet yderst med een indadfrummet Borste og indenfor denne med tre Tandknuder (fig. 7*). Palpens tre sidste Led ere paa den indre Rand forsynede med endeel meget stærke, tilspidsede Borster.

Første Fodpar (fig. 8) er, som sædvanligt, stort, af en overordentligt stærk og plump Form. Dets Længde er noget ringere end den halve Totallængde. Leddene ere temmelig utydeligt begrænsede, saa at de kun med Usikkerhed kunne bestemmes**). Jeg har ikke kunnet iagttage flere end fem. Første Led er af en uregelmæssig, noget firkantet Form; andet Led triangulært, med Toppunktet fremadvendt og et Par Borster paa den indre Side. Og saa tredie Led nærmer sig noget til Formen af en Triangel, men omvendt eller med Toppunktet vendt bagud. Sæxen udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ af dette Fodpars Længde, er tyk, plump, opsvulmet, med korte Fingre (kun omtrent af Palmens halve Længde). Tummelen er krum; den ubevægelige Finger lige, i Enden pludseligen tynd og spids, væbnet med nogle Borster.

*) Hos en anden Art (*T. tomentosus*) har jeg iagttaget det. Det bestaaer kun af een, temmelig bred og stærk, dog i Enden tilspidsset, og med adskillige Borster væbnet Plade.

***) Dette er Tilfældet med alle Slægtens mig bekendte Arter, hvorfor jeg har anseet det for overslødigt, for dette Fodpar at udtrykke Leddenes indbyrdes Længdeforhold ved Tal.

Andet Fodpar (fig. 9) er vel endeel kortere end første, men dog endnu temmelig langt (det indeholdes omtrent $3\frac{1}{2}$ Gange i Totallængden), hvorimod Bygningen er spæd og tynd. Det bestaaer af sex Led, hvis indbyrdes Længdeforhold er: $6 + 1 + 2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2} + 4 + 4$. Første Led er noget udadkrummet, trindt, lidt kelledannet eller noget tykkere i Enden end ved Roden; skjøndt andet Led er meget lille, kan det dog tydeligt erkjendes som særskilt Led; tredie Led er paa den ydre Side lidt opsvulmet eller udvidet, og i Enden skraat affkaaret, udenfra indester; ogsaa fjerde Led er i Enden skraat affkaaret, dog i modsat Retning; femte Led langt, tyndt, lidt tilspidset. Kloen udmærker sig saavel ved sin betydelige Længde, der idetmindste er ligesaa stor som femte Led, som ogsaa ved en næsten børsteagtig Tyndhed, og er kun i ringe Grad højet. Til Børster sees kun faa Spor hos dette Fodpar.

Tredie Fodpar er endeel kortere end andet, og kan let synes kun at bestaae af fem Led, da det andet Led her bliver meget kort. Dette Fodpar indeholdes omtrent sex Gange i Totallængden. Leddenes indbyrdes Længdeforhold kan ansættes saaledes: $4\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 2 + 3 + 1$. Femte Led gaaer saa gradeviis over i Kloen, at det næsten bliver vanskeligt, at trække bestemte Grændser mellem dem, og Kloen synes desuden ligesom deelt ved Affatser i to eller tre Stykker. Enkelte Børster findes hist og her mod Enden af Leddene.

Fjerde Fodpar indeholdes omtrent sex Gange i Totallængden, er altsaa af lige Længde med tredie og omtrent af samme Bygning. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er næsten det samme.

Femte Fodpar stemmer med de foregaaende i Længde, men afviger paa den for Slægten sædvanlige Maade i Bygning,

bliver bredere, Kloen stærkere o. s. v. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $4 + \frac{1}{2} + 2 + 2 + 2\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$. Nogle Torne ere anbragte paa fjerde og femte Led i Enden af den bageste Rand.

Sjette Fodpar (fig. 10) indeholdes omtrent fem Gange i Totallængden, og er af stærk Bygning med tykt, noget ovalt eller sfivedannet første Led; det indbyrdes Længdeforhold af Leddene er omtrent: $5 + \frac{1}{2} + 2 + 2 + 2\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$. Af Borster viser det kun meget faa Spor, undtagen i Enden af femte Led, hvor det udenfor Kloen bærer tre eller fire. Ogsaa viser det nogle Torne ligesom foregaaende Fodpar, med hvilket det overhovedet har stor Lighed.

Syvende Fodpar udgjør omtrent $\frac{1}{5}$ af Totallængden, eller er af lige Længde med sjette. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent $5 + \frac{1}{2} + 2 + 2 + 2\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$. Ogsaa forresten stemmer det i Bygning og øvrige Beskaffenhed overeens med forrige Fodpar.

Bagkroppen (fig. 1) er kort, lidt kortere end Hovedet, og indeholdes næsten fem Gange i Totallængden; dens Brede aftager ikke bagtil, da den femte Ring er ligesaa bred som den første; kun er den sjette stump og bredt afrundet. De fem første Ringe ere meget korte i Forhold til deres Brede; den sjette er omtrent $2\frac{1}{2}$ Gang saa lang som enhver af de foregaaende.

De paa Bagkroppens fem første Ringe anbragte fem Par Lemmer (fig. 11) synes efter Formen at være Svømmeredstaber: de bestaae hvert af et lille Grundled, fra hvilket to langstrakt-ovale, langs Randen tæt med Fjerborster væbnede, Plader udgaae. Bagkroppens sjette Fodpar (fig. 12) er langt (næsten dobbelt saa langt som sidste Bugring, fra hvilket det udgaaer), temmelig stærkt tilspidset, sylledet, med et meget lille, appendikulært Led (c), udgaaende fra Enden af Grundledet (a) paa den ydre Side. Grundledet er dobbelt saa langt som

ethvert af de sex følgende Led, der indbyrdes omtrent have lige Længde. Billedet har kun $\frac{1}{4}$ af Grundleddets Længde, eller er halvt saa langt som de øvrige Led, i Enden væbnet med tre, temmelig lange Borster. Grundleddet viser ingen Borster; andet og tredje Led have een i Enden paa hver Side; fjerde Led mangler Borster, femte har een i Enden paa den indre Side; sjette Led mangler atter Borster, hvorimod syvende i Enden er væbnet med fire eller fem, af hvilke de to længste ere saa lange som de tre eller fire foregaaende Led tilsammentagne.

Tanaia Edwardsii Kr.

(Tab. II fig. 13—19).

To Individuer af denne Art fandtes ved Kysten af Madera sammen med foregaaende Art.

Farven er hvid, lidt i det Guulagtige.

Formen (fig. 13) er stærk og selv plump, noget spidsere for og bag, bredere paa Midten; Rygfladen i temmelig høj Grad hvælvet. De to undersøgte Individuer holdt kun omtrent $1\frac{1}{2}$ " fra Panderanden til bageste Rand af sidste Bugring.

Hovedets Længde udgjør $\frac{1}{4}$ af Totallængden, og er omtrent lig med den halve Længde af de sex frie Brystringe tilsammentagne. Fortil er det noget smallere end bag, dog bredt afrundet.

De øverste Følere (fig. 14) ere lange (de udgjøre omtrent $\frac{2}{3}$ af Totallængden), af stærk Bygning, og adskille sig deri fra samme Dele hos Slægtens andre Arter, at de tydeligen bestaae af et Skafte og en mangelledet Svøbe. Skafteet overgaaer Svøben endeel i Længde (de forholde sig omtrent til hinanden som fem til fire); dets første Led er meget kort, da det kun udgjør omtrent $\frac{1}{6}$ af Skafteets Længde, men tykt, i Enden noget skraat afslaaet; andet Led er meget langt (det udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af

Skafstets Længde), tyndere end første, cylindrisk, dog ved Roden bugtet i en lille Strækning; tredie Led er lidt længere end første, og indtager omtrent $\frac{1}{2}$ af Skafstets Længde; det har cylindrisk Form, men er tyndere end andet Led. Svøben, som er krummet nedad, bestaaer af otte langstrakte Led, blandt hvilke det første er næsten dobbelt saa langt som det andet; alle Svøbens Led ere i Enden af den øverste Rand væbnede med et lille Knippe stærke Borster (tre eller fire); paa Skafstets sidste Led har jeg iagttaget to Borster i Enden, paa det næstsidste een.

De nederste Følere (fig. 15) ere meget kortere end de øverste, og udgjøre ikke sonderligt mere end $\frac{1}{3}$ af disses Længde*); ogsaa ere de, med Undtagelse af de to første Led, meget tyndere; det indbyrdes Længdeforhold af Skafstets fire Led kan omtrent udtrykkes ved Tallene: $3 + 2 + 4 + 3$; første Led har i Enden tre Borster, andet Led een, tredie Led ingen, fjerde Led tre. Svøbens Længde kan, naar Skafstets ansættes til 12, udtrykkes ved 5; den er særdeles tynd, og synes kun at bestaae af et Led; imidlertid opdages dog ved Præsning under en høj Forstørrelsesgrad et rudimentært Endeled (fig. 15* a); fra dette sidste udgaae fire Borster af Svøbens Længde, og det indesluttet af to andre, som udgaae fra Enden af Svøbens første Led.

Djueene ere af Middelstørrelse, ovale, sorte, som sædvanligt hos denne Slægt anbragte paa en lille, tilspidset Flig, der fremtræder nedenfor de nederste Føleres Rod. Jeg har ikke ved Præsning og stærk Forstørrelse kunnet opdage Krystallindser.

Munddelene hos denne Art har jeg ikke tilstrækkeligt kunnet udrede, formedelst Mangel af Exemplarer. De

*) Nojagtigere indeholdes de $2\frac{1}{2}$ Gang i disses Længde.

frembyde isvrigt, saavidt jeg har været istand til at iagttage dem, ingen væsentlig Afvigelse fra foregaaende Art.

Første Fodpar (fig. 16) er af en ganske overordentlig Størrelse, da dets Længde næsten er lig med Totallængden, og dets Tykkelse dertil staaer i Forhold. De to første Led ere meget smaa, sraatliggende, indbyrdes omtrent lige store, det andet fortil paa den indre Side udtraget i en Spids og forsynet med et Par Borster. Tredie Led særdeles stort (det udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Fodens Længde), af temmelig cylindrisch Form; sjerde Led er derimod atter overmaade lille, utydeligt, tildeels skjult eller optaget i et Udsnit i Enden af tredie Led, ved Præsning aldeles forsvindende. Sæxen har omtrent lige Længde med tredie Led, eller udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Fodens Længde; Fingrene ere længere end Palmen eller Haandfladen, meget krumme, og lade altsaa et vidt aabent Mellemrum i Midten, medens de med Epidferne støde sammen; den ubevægelige Finger har paa den mod Tummelen vendte Rand to store Tænder, af hvilke den sidste er forsynet med fem store Borster. Tummelen er længere, men tyndere, end den ubevægelige Finger, langs den indre Rand væbnet med et Dusin smaa Borster, men uden Tænder.

Andet Fodpar (fig. 17) er kun halvt saa langt som første eller ligt med den halve Totallængde. Bygningen er meget spæd og tynd, Leddenes indbyrdes Længdeforhold omtrent følgende: $2 + \frac{1}{10} + 1 + 1 + 1\frac{1}{2} + 1$. Det andet Led er altsaa særdeles lille, dog tydeligt; Kloen er særdeles fiin, næsten borsteagtig, og synes ved en Tværsnit deelt ligesom i to Led eller Affatser; ogsaa femte Led viser mod Enden en ganske lille Affats, omtrent af Længde som andet Led, og er forsynet med et Par smaa Borster. De øvrige Led ere næsten ganske blottede for Borster.

Tredie Fodpar er i det Væsentlige af samme Form og Bygning som andet, kun endeel kortere. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $10 + \frac{1}{2} + 3\frac{1}{2} + 3\frac{1}{2} + 5 + 2\frac{1}{2}$. Medens første og andet Led have samme Størrelse som hos andet Fodpar, blive de følgende fire Led meget kortere, især Kloen, som kun beholder den halve Længde, men derimod forholdsviis er noget tykkere. Børsternes Forhold og femte Led samt Kloens Deling ved en Affats er ligesom hos andet Led.

Fjerde Fodpar er lidet kortere end tredie, men iøvrigt omtrent af samme Bestaaffenhed. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $8 + \frac{1}{2} + 2 + 3 + 4\frac{1}{2} + 2$. Tredie Led aftager altsaa her, og bliver endeel mindre end fjerde, med hvilket det hos andet og tredie Fodpar er ligestort.

Femte Fodpar er atter lidt kortere og stærkere end fjerde, men giver iøvrigt ikke Anledning til nogen Bemærkning.

Sjette Fodpar (Fig. 18) er omtrent af Længde som fjerde, men adskiller sig fra de fire foregaaende Par ved stærk Bygning, og synes kun at bestaae af fem Led. Disses indbyrdes Længdeforhold er omtrent: $9 + 3 + 4 + 5 + 2$. Første Led er langstrakt-ovalt, i Enden forsynet med et Par Børster; andet Led i Enden noget tilspidset; tredie Led cylindrisk, lige affaaret, forsynet med to meget stærke, noget krumme Torne i Enden; femte Led langstrakt, cylindrisk, med et Par Børster i Enden paa den øvre Side, og et Par smaa Torne paa den nedre. Kloen middelmaadigt stærk, temmelig krum (Fig. 18*).

Syvende Fodpar ubetydeligt kortere end sjette (omtrent af lige Længde med femte), men forøvrigt overensstemmende med dette.

Bagkroppen er jævnt tilspidset eller noget konisk, og udgjør henimod $\frac{1}{4}$ af Total længden, samt er lidt længer end Hovedet; dens fem første Ringe ere indbyrdes omtrent af lige Længde; den sjette er omtrent $2\frac{1}{2}$ Gang længer end enhver af de foregaaende. Lemmer har jeg hos de fem første Ringe ikke været istand til at opdage (skjondt de rimeligviis ere tilstede), men kun adskillige Børster, deels almindelige, deels Fjerbørster. Den sjette Ring viser derimod, som sædvanligt, et Par langstrakte, fremragende, ligebagudrettede Lemmer (Fig. 19). Disse Lemmer ere kun lidt kortere end sjette Bugring, og tte ledde, af tilspidset Form, eller Leddene gradeviis aftagende i Tykkelse. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent $2\frac{1}{2} + 1 + 1 + 1 + 1 + 1\frac{1}{2} + 1 + 1$. Første Led danner en stump Vinkel mod de øvrige Led, og bærer paa den ydre Side endeel temmelig lange og meget stærke Fjerbørster; de følgende Led have Børster i Enden paa begge Sider, men hos forskjellige Individider i forskjelligt Antal. Af de fire eller fem Børster, hvormed syvende Led ender, ere idetmindste to af lige Længde med alle otte Led tilsammentagne eller med det hele Lem. Mellem dette Par Buglemmer udgaae en Mængde Fjerbørster fra sjette Rings bageste Rand. Fra Grundledets ydre Side i Enden udgaaer et lille Biled (c) eller en rudimentær Griffel, som er af lige Længde med det andet Led, paa hvis Side det ligger, og i Enden væbnet med tre Børster, af hvilke de to ere meget lange, (saa lange som tredje, fjerde og femte Led tilsammentagne).

Tanaïs dubius Kr.

(Tab. II fig. 20—22).

Af denne Form erholdtes ved Bahia et eneste Individ, hvilket jeg har opoffret til en detailleret Undersøgelse, uden dog at være sikker paa, at have opnaaet noget ganske

afgjørende Resultat; hvortil i Almindelighed ogsaa, naar Formen ikke er saa meget mere udmærket, hos saa smaa Dyr høre flere Individer. I ethvert Tilfælde staaer Arten temmelig nær ved den ovenfor beskrevne *Tanais Savignyi*, med hvilken Art de følgende korte Bemærkninger sammenholdes. Dyret var af lidt mere end $1\frac{1}{2}$ ''' Længde, af hvid Farve med sorte Pline. Hovedet er lidt kortere end hos *T. Savignyi*, da det indeholdes omtrent fem Gange i Total-længden og næsten tre Gange i Brystringenes Længde. Og saa de øverste Følere (fig. 20) ere kortere; de indeholdes mere end sex Gange i Total-længden; foruden et rudimentært Led i Enden, bestaae de af tre Led, hvis indbyrdes Længdeforhold omtrent er: $8 + 2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$. Borsterne i Enden have en temmelig betydelig Længde; de overgaae Følernes halve Længde. De nederste Følere (fig. 21) ere omtrent af lige Længde med de øverste, eller i alt Fald kun højst ubetydeligt kortere, og bestaae af et treleddet Skaf og en toleddet Svøbe (det sidste Led rudimentært); Længdeforholdet af de tydelige Led er: $4 + 2 + 4 + 2$; i Enden af det rudimentære Led er en særdeles lang Borste anbragt. Fødderne frembyde intet Mærkeligt: første Pars Længde udgjør lidt mere end $\frac{1}{3}$ af Total-længden; andet Par er det næstlængste, omtrent ligt med $\frac{1}{3}$ af Total-længden; de følgende Par ere lidt kortere, indbyrdes omtrent af lige Længde. Bagkroppen er af lige Længde med Hovedet, og omtrent af lige Brede med Brystringene, bagtil bredt afrundet. Det sidste Par Bugfødder (fig. 21) er ualmindeligt langt, da det næsten udgjør $\frac{1}{6}$ af Total-længden; det bestaaer af sex Led (hvis indbyrdes Længdeforhold omtrent kan betegnes ved Tallene: $3 + 1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 1 + 2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$), samt af et lille Bed-

hæng, som kun har et Led, hvilket er lidt kortere end andet Led, paa Siden af hvilket det er anbragt.

Den følgende Tabel angiver de vigtigste Maal hos de tre omhandlede Arter, tagne ved Hjælp af Mikroskop og Mikrometer.

	T. Edwardsii	Tanais Savignyi		Tanais dubius
	Kr. ♂	♂	♀	Kr.
Totallængden (fra Panderanden til bageste Rand af Bagkroppens sjette Ring)	13'''	12'''	14'''	13'''
Største Brede	8'''	7'''	1'''	1'''
Længden af Hovedet	20'''	20'''	25'''	8'''
— — anden Brystring	10'''	10'''	10'''	8'''
— — tredje Brystring	10'''	7'''	8'''	7'''
— — fjerde Brystring	10'''	8'''	7'''	50'''
— — femte Brystring	20'''	10'''	6'''	10'''
— — sjette Brystring	8'''	10'''	7'''	5'''
— — syvende Brystring	8'''	8'''	9'''	8'''
— — Bagkroppen	2'''	30'''	4'''	13'''
— — Bagkroppens første Ring	16'''	25'''	30'''	25'''
— — — sjette Ring	10'''	10'''	12'''	10'''
— — de øverste Følere	9'''	10'''	7'''	10'''
— — de nederste Følere	10'''	3'''	4'''	4'''
— — Djets største Diameter	25'''	4'''	5'''	4'''
— — første Fodpar	17'''	17'''	20'''	25'''
— — andet Fodpar	11'''	30'''	20'''	30'''
— — tredje Fodpar	2'''	20'''	7'''	2'''
— — fjerde Fodpar	1'''	4'''	5'''	30'''
— — femte Fodpar	9'''	10'''	5'''	10'''
— — sjette Fodpar	20'''	4'''	5'''	4'''
— — syvende Fodpar	2'''	4'''	5'''	10'''
— — ottende Fodpar	9'''	4'''	5'''	10'''
— — niende Fodpar	10'''	10'''	4'''	10'''
— — tiende Fodpar	2'''	10'''	4'''	10'''
— — ellevende Fodpar	1'''	8'''	10'''	10'''
— — tolvte Fodpar	8'''	5'''	6'''	4'''

Species generis Tanais novæ.

1. *Tanais Edwardsii* Kr. Forma crassior, convexa, longior quam latior vix quinqvies. Color albus. Caput quartam longitudinis animalis partem complet, dimidiamque thoracis longitudinem æquat. Antennæ superiores insolitæ longitudinis ($\frac{2}{3}$ longitudinis animalis efficiunt); flagellum octoarticulatum, pedunculo non multo brevius. Antennæ inferiores dimidia superiorum longitudine multo breviores. Pedes primi paris maximi, validissimi, longitudinem animalis ferme æqvantes, chelis permagnis; digiti chelarum palma longiores, subgraciles, incurvi. Secundum pedum par sequentibus longius; quartum, quintum, sextum et septimum par invicem ejusdem ferme longitudinis, tertio pari paulo modo breviora. Abdomen subacuminatum, elongatum (capite longius, tertiam longitudinis animalis partem fere æqvans). Ultimum pedum abdominalium par sexto abdominis annulo brevius, decimam longitudinis animalis partem vix æqvans, octoarticulatum, stylo appendiculari rudimentari uniarticulato præditum. Long. $1\frac{2}{3}$ '''.

Habitat: ad Maderam.

2 *Tanais Savignyi* Kr. Forma linearis, depressa, longior quam latior quinqvies usque ad sexies. Color albus. Caput quartam longitudinis animalis partem complet, dimidiamque thoracis longitudinem fere æquat. Antennæ superiores quarta longitudinis animalis parte breviores, inferioribus paulo longiores crassioresque, pedunculo biarticulato, flagello triarticulato, ultimo articulo rudimentari. Ant. inferiores pedunculo quadriarticulato. Pedes primi paris validissimi, dimidiam animalis longitudinem haud superantes; digiti chelarum palma breviores. Secundum pedum par sequentibus longius; sextum septimumque par invicem ejusdem longitu-

dinis, tertio, quarto, quintoque pari longiora. Abdomen latum, postice obtuse rotundatum, minime vero angustatum, breve (capite brevius, quintam longitudinis animalis partem æqvans vel perpaulo modo superans.) Ultimum pedum abdominalium par sat longum (sexto abdominis annulo duplo fere longius, septimamque longitudinis animalis partem fere æqvans, septemarticulatum, stylo appendiculari rudimentari uniarticulato præditum. Long. $1\frac{1}{2}'''$.

Habitat: ad *Maderam insulam*.

3. *T. dubius* Kr. Forma linearis, depressa, longior quam latior sexies. Color albus. Caput quintam long. animalis partem fere complet, tertiamque long. thoracis partem paulo modo superat. Ant. superiores sexta long. animalis parte breviores, ejusdem ferme cum inferioribus longitudinis, pedunculo flagelloque biarticulatis, ultimo flagelli articulo rudimentari. Ant. inferiores pedunculo triarticulato. Abdomen ejusdem ac caput longitudinis. Ultimum pedum abdominalium par sat longum, septimam longitudinis animalis partem paulo superans, *sexarticulatum*, stylo appendiculari rudimentari uniarticulato præditum. Long. $1\frac{3}{4}'''$.

Habitat: ad *Bahiam*.

4. *Tanais gracilis* Kr. Forma gracillima, elongata, linearis, longior quam latior fere novies. Color albus. Caput nec sextam longitudinis animalis partem complens, nec quartam longitudinis thoracis partem æqvans. Antennæ superiores octavam longitudinis animalis partem efficientes, pedunculo triarticulato, inferioribus paulo longiores crassioresque. Pedes primi paris validi, quintam longitudinis animalis partem vix superantes, digitis chelarum palma longioribus; reliqui pedes ejusdem invicem longitudinis, sextam longitudinis animalis partem ferme æqvantes. *Annuli thoracis excisuris lateralibus distincti*. Abdomen thoracis latitudine, postice obtuse rotundatum, capite longius, quintamque longitudinis

animalis partem æquans vel paulo superans. Ultimum pedum abdominalium par breve, sexto abdominis annulo aliquanto longius, vix decimam tertiam longitudinis animalis partem complens, triarticulatum, stylo appendiculari rudimentari biarticulato præditum. Long. $2\frac{2}{3}$ ''.

Habitat: mare *Spitsbergicum*.

5. *Tanais tomentosus* Kr. Forma crassior, validiorque, longior quam latior vix sexies. Omnes fere corporis partes pilis longissimis crispis obsitæ; color albo fuscoque variegatus. Caput quintam longitudinis animalis partem superans, dimidiam vero thoracis longitudinem vix æquans. Antennæ superiores validissimæ, septimam ferme longitudinis animalis partem æquantes, pedunculo biarticulato, antennis inferioribus multo crassiores, paulo vero longiores. Pedes primi paris magni, dimidia animalis longitudine paulo breviores; digiti chelaram palmæ longitudinem non assequentes. Pedes secundi, paris tertia longitudinis animalis parte parum breviores, sequentibus autem pedibus longiores; pedes tertii, quarti quintique paris invicem ejusdem ferme longitudinis, pedibus sexti septimique paris paulo breviores. Abdomen latitudine thoracis, postice obtuse rotundatum, capite dimidia parte longius, tertiam longitudinis animalis partem fere æquans¹⁾). Ultimum pedum abdominalium par breve, sexto abdominis annulo aliquanto tamen longius, duodecimam longitudinis animalis partem ferme æquans, triarticulatum, stylo appendiculari destitutum. Long. $2\frac{1}{3}$ ''.

Habitat: mare *norvegicum*.

7. *Tanais Örstedii* Kr. Forma linearis, depressa, longior quam latior ferme septies. Color lacteus. Caput

¹⁾ Accuratius $\frac{2}{3}$ æquans long. animalis.

sextam longitudinis animalis partem ferme æqvans, tertia vero thoracis parte paulo brevius. Antennæ superiores validæ, septimam longitudinis animalis partem parum superantes, pedunculo triarticulato, antennis inferioribus multo crassiores, dimidiaque ferme parte longiores. Pedes primi paris tertia longitudinis animalis parte paulo breviores, digitis chelarum dimidiam palmæ longitudinem ferme æqvantibus. Pedes secundi paris pedibus primi paris non multo breviores, quartam longitudinis animalis partem æqvantes. Reliqui pedes ejusdem invicem longitudinis, dimidiam primi paris longitudinem expletes. Abdomen capite aliquanto longius, quarta longitudinis animalis parte parum brevius, latitudine thoracis, postice rotundatum. Ultimum pedum abdominalium par mediocris longitudinis, nonam ferme æqvans longitudinis animalis partem, annulo abdominali sexto duplo longius, quinquearticulatum, stylo appendiculari biarticulato præditum. Long. 2^{'''}.

Habitat: fretum *Öresund*.

7. *Tanais Curculio* Kr. Forma linearis, depressa, longior quam latior fere quinqvies. Color lacteus. Caput longissimum (tertiam longitudinis animalis partem superans, abdomine fere duplo longius, annulos thoracis sex liberos fere æqvans junctos), antice productum, attenuatum, proboscideum. Antennæ superiores sat validæ, quartam ferme longitudinis animalis partem æqvantes, pedunculo triarticulato, flagello biarticulato, antennis inferioribus crassiores, dimidiaque fere parte longiores. Pedes primi paris validissimi, maximi ($\frac{2}{3}$ longitudinis animalis æqvantes), chelis insolitæ structuræ armati (articulo penultimo et antepenultimo junctis manum formantibus, pollice articulum penultimum longitudine superante, incurvo, gracili; digito immobili recto, apice dilatato, fere cochleari). Pedes secundi pa-

ris tertiam longitudinis animalis partem paulo superantes, pedibusque insequentibus longiores. Pedes quarti, quinti, sexti et septimi paris ejusdem invicem longitudinis, quartam ferme longitudinis animalis partem æquantes, pedibus tertii paris paulo breviores. Abdomen thorace vix angustius, ejusdem ferme longitudinis ac latitudinis, quintam longitudinis animalis partem complens, postice obtuse rotundatum. Ultimum pedum abdominalium par mediocris magnitudinis, octavam longitudinis animalis partem ferme æqvans, sexto abdominis annulo duplo fere longius, quadriarticulatum, stylo appendiculari uniarticulato præditum. Long. $1\frac{1}{4}$ '''.

Habitat: fretum *Öresund*.

Bed at sammenligne de her opstillede Arter med *Mln. Edw.*'s Karakteristik og Afbildning af Slægten *Tanais*, vil man blive var, at de tildeels ikke stemme ganske dermed, og at det altsaa er nødvendigt, enten at forandre Slægtskarakteristiken, eller at opstille nye Slægter. Hvilken af disse to Fremgangsmaader man skal vælge, maa naturligviis ene afhænge af Afvigelsernes Betydning hos de nye Arter. Hos de fem af disse (*T. Savignyi*, *dubius*, *gracilis*, *Örstedii* og *tomentosus*) ere Forskjællighederne af en saa underordnet Betydning, at det, idetmindste efter min Mening, vilde være ganske uhensigtsmæssigt, at tænke paa nogen Affondring fra Slægten *Tanais*. Derimod kunde man vistnok snarere tænke paa at adstille *T. Edwardsii* og *T. Curculio*; den første især paa Grund af de øverste Føleres Længde og mangleddede Svæbe, hvorved den danner et Overgangsled mellem Slægterne *Tanais* og *Rhoea*; den sidste formedelt den besønderlige Form af første Fodpars *Sax*, hvorved den staaer ganske isoleret. Men jeg skulde dog for det Første ansee det for ret passende, at lade alle

disse Former blive forenede. Saasnart et større Antal af de vistnok ikkesaa Arter, som ere spredte i forstjællige Have, bliver nærmere undersøgt og beskrevet, vil man, ligesom Nødvendigheden af Adskillelsen voxer, ogsaa være istand til at gaae frem med større Sikkerhed ved Arternes Fordeling i Grupper. — Fra denne foreløbige Bemærkning gaaer jeg over til et Par specielle Noticer, betræffende M. E.'s Karakteristik af Slægten *Tanais*.

Andet Fodpar angives at være af samme Form som de følgende. Dette gjælder ingen af de her omhandlede Arter; jeg har hos dem alle fundet tre, bestemt adskilte Fodformer: første Fodpar med Sax; andet, tredje og fjerde Fodpar meget tynde, liniedannede, med lang, næsten børsteagtig Klo; femte, sjette og syvende Fodpar temmelig stærke, med udvidet Høfte (næsten som de samme Fodpar hos *Amfipoderne*) og med kort, stærk Klo.¹⁾

„Bagkroppens tre første Ringe ere mere udviklede end de følgende, og den sidste især er temmelig lille,“ hedder det fremdeles. Herved maa først bemærkes, at dette tildeels strider mod M. E. Afbildning, hvor den sidste Ring er den længste; dernæst, at denne Afbildning kun udtrykker fem Ringe for Bagkroppen, hvilket synes at stride mod Texten, da denne rigtignok tier om denne Omstændighed hos Slægten *Tanais*, men for de nærmeststaaende Slægter, *Apseudes* og *Rhoea*, hvis Beskrivelser skulle supplere dennes, angiver sex Ringe. Formodentligen er dette Tal (fem) derfor at ansee som opstaaet ved en Fejl af Tegneren. Hos alle de her fremstillede Arter har jeg fundet Bagkroppen bestaaende af sex Ringe, af hvilke de fem første indbyrdes omtrent have lige Stør-

¹⁾ T. *Edwardsii* gjør en Undtagelse med Hensyn til femte Fodpar, hvis Bygning ligner de tre foregaaende Fodpars.

relse, den sjette er mere end dobbelt saa lang som enhver af de foregaaende.

At det sjette Par Buglemmer „kun bestaaer af tre Led,“ gjælder blot for een af de nye Arter (*T. tomentosus*); *T. gracilis* har foruden tre Led et toleddet Vedhæng, og de øvrige Arter baade flere Led og tillige et Vedhæng. Dette Par Lemmer giver paa Grund af dets Foranderlighed gennem Artserækken fortræffelige Bidrag til Arternes Adskillelse, hvorimod der af samme Grund ikke i Slægtskarakteren kan siges andet om det, end at det er tyndt, griffeldannet, fleersleddet, væbnet med Børster og oftest forsynet med et lille Vedhæng.

En udførligere Karakteristik af Slægten forbeholder jeg mig iøvrigt til en anden Lejlighed.

Explicatio Tabulæ IIdæ.

Tanais Savignyi Fig. 1—12.

- Fig. 1. *Tan. Savignyi* a dorso exhibitus.
 — 2. *Tan. Savignyi* a latere.
 — 3. Antenna superior, 25ies ferme aucta; bc. pedunculus; d. flagellum; x. oculus.
 — 4. Antenna inferior, 25ies ferme aucta.
 — 5. Mandibula, 60ies circiter aucta; 5* pars rami dentati exterioris, magis aucta.
 — 6. Maxilla prioris paris (a. lamina interior, b. lamina exterior) cum labio inferiore (c); x. lobus labii membranaceus.
 — 7. Pedes maxillares, 25ies ucti; a. laminae maxillares posteriores; b. laminae maxillares anteriores (7* eadem aliquanto auctiores); c. palpus.
 — 8. Pes primi paris, 25ies auctus.
 — 9. Pes secundi paris, 50ies auctus.
 — 10. Pes sexti paris, 35ies auctus.

- Fig. 11. Pes natorius primi paris, 50ies circiter auctus.
- 12. Pes abdominalis ultimus, 100ies auctus.
- Tanais Edwardsii* Fig. 13—19.
- 13. *T. Edwardsii*, a dorso exhibitus, 15ies auctus.
- 14. Antenna superior, 25ies aucta.
- 15. Antenna inferior, 25ies aucta; 15* pars flagelli magis aucta.
- 16. Pes primi paris, 20ies auctus.
- 17. Pes secundi paris, 25ies auctus.
- 18. Pes sexti paris, 25ies auctus. 18*. Ungvis, magis auctus.
- 19. Pes abdominalis ultimus, 150 auctus.
- Tanais dubius* Fig. 20—22.
- 20. Antenna superior, 50ies aucta.
- 21. Antenna inferior, 50ies fere aucta.
- 22. Pes abdominalis ultimus.
-
- 23. Chela primi pedum paris apud *Opem Eschrichtii*.
- 24. Pars pedis primi paris *Anonycis Lagenæ*.
- 25. Pars pedis secundi paris terminalis *Anonycis Lagenæ*.
- 26. Pars pedis secundi paris terminalis *Lysianassæ Costæ*.
-

